

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra politologie a evropských studií

Tereza Macháčová

**Organizace krajní levice v České republice:
Komunistický svaz mládeže, Svaz mladých komunistů
Československa, Anarchistická federace, Antifašistická akce**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Radomir Sztwiertnia

Olomouc

2017

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě uvedené literatury.

V Olomouci dne 13. 12. 2017

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Radomirovi Sztwiertniowi za velmi cenné rady a připomínky. Můj velký dík patří také mé rodině a kamarádům za podporu při psaní této práce.

Obsah

Úvod	5
1. Demokracie, extremismus a antisystémovost	9
1.1 Politický extremismus.....	9
1.2 Politický extremismus a demokracie.....	11
1.2.1 Ústavní a demokratické hodnoty	11
1.2.2 Protiústavní činnost organizací pohledem českého práva	12
1.3 Teorie antisystémovosti	13
1.3.1 Antisystémovst v rámci teorie světového systému.....	14
1.3.1.1 Teorie světosystému	14
1.3.1.2 Antisystémová hnutí.....	14
1.3.2 Antisystémovost ve výzkumu stranického systému.....	16
1.3.3 Typologie antisystémových aktérů.....	19
2. Krajně levicové organizace	21
2.1 Komunistický svaz mládeže	21
2.2 Svaz mladých komunistů Československa	22
2.3 Československá anarchistická federace/Anarchistická federace	23
2.4 Antifašistická akce	26
3. Aplikace teorie antisystémovosti	28
3.1 Komunistický svaz mládeže a teorie antisystémovosti	28
3.2 Svaz mladých komunistů Československa a teorie antisystémovosti	30
3.3 Anarchistická federace a teorie antisystémovosti	32
3.4 Antifašistická akce a teorie antisystémovosti	34
3.5 Krajně levicové subjekty a teorie antisystémovosti	36
Závěr	38
Literatura	41
Abstrakt	50
Abstract	51

Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám čtyřmi krajně levicovými organizacemi, které se v českém prostředí objevily v devadesátých letech minulého století. Tyto organizace považuji v této práci za krajně levicové subjekty, jelikož jsou takto označovány v rámci české odborné literatury a také samy sebe řadí mezi subjekty vyznávající levicové ideologie, tedy komunismus a anarchismus.¹ Účelem však není zkoumat tyto vybrané subjekty v rámci zmíněných ideologií.

Pro práci byla vybrána čtyři uskupení pohybující se na okraji levého spektra, a to z toho důvodu, že stále aktivně vyvíjejí svou činnost, a to i přes období stagnace, která nastala zejména po začátku nového tisíciletí. Dvě ze čtyř uskupení byla při svém vzniku oficiálně zaregistrována na Ministerstvu vnitra ČR a hlásí se k ideologii komunismu. Těmito uskupení jsou Komunistický svaz mládeže, který na dva roky oficiálně přerušil svou činnost z důvodu rozpuštění Ministerstvem vnitra ČR, a Svaz mladých komunistů Československa. Posledními uskupeními jsou Antifašistická akce a Anarchistická federace, obě stojí na základech anarchismu. Tato uskupení fungují jako nezaregistrované subjekty.

Cílem práce je analyzovat postavení daných subjektů v rámci politického systému České republiky, resp. zda můžeme čtyři krajně levicové subjekty považovat za antisystémová uskupení. V práci je použita metoda případové studie, budeme v ní aplikovat definiční znaky antisystémovosti na daná uskupení. Hlavní výzkumná otázka zní: *„Je možno tyto subjekty považovat za antisystémová uskupení?“* Specifické výzkumné otázky zní: *„Jaké teoretické koncepty jsou relevantní pro analýzu organizací v rámci občanské společnosti?“* Dále se ptám: *„Jaký byl vývoj těchto organizací od devadesátých let?“* *„V čem naplňují zvolená kritéria, aby mohla být považována za antisystémová hnutí?“*

¹ K problematice anarchismu a komunismu existuje řada odborné literatury. Z primárních zdrojů komunismu více zejména Marx, Engels 1982; Trockij 2000; Djilas 1957; Marcuse 1969; Lenin 1932, 1986; Lefebvre 1976. Z českých sekundárních zdrojů například Fiala et al. 1999. K anarchismu více například Chomsky 1973; Kropotkin 1922, 2000; Proudhon 1994. Z českých sekundárních zdrojů například Slačálek, Tomek 2006.

Práce je členěna do dvou částí, v první části se seznámíme s teoretickým zázemím práce a v druhé části se zaměřím na samotnou analýzu tiskovin a článků, které jednotlivé subjekty publikují. Celkově je práce dělena do tří kapitol. První kapitola s názvem *Extremismus, demokracie a antisystémovost* se zaměřuje na základní pojmy naší práce, jako je politický extremismus či antisystémovost. V první kapitole jsou také popsány obecné hodnoty ústavního a demokratického systému zavedeného v České republice. Ve druhé kapitole, nazvané *Krajně levicové organizace*, se zabývám vývojem organizací, které jsou v této práci zkoumány. V poslední kapitole s názvem *Aplikace teorie antisystémovosti* analyzuji jednotlivé subjekty ve vztahu k Sartoriho teorii antisystémovosti.

Již z názvu první kapitoly vyplývá, čím se v ní zabývám. Část z ní je tedy věnována politickému extremismu, pro který v české ani ve světové politologii neexistuje přesná a konkrétní definice. V pochopení a rozlišení politického extremismu mi byla nápomocná kniha Miroslava Mareše *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*, ve které se snaží přiblížit obecné vymezení pojmu politického extremismu a radikalismu. Vnímání těchto pojmů v českém prostředí můžeme najít v knize *Politický extremismus a radikalismus v České republice*, kterou editoval Petr Fiala. V druhé podkapitole jsou uvedeny hlavní obecné ústavní a demokratické principy, na kterých stojí politický systém v České republice. Tyto principy jsou zde uvedeny z důvodu boje extremistických subjektů proti politickému režimu dané země. Takové principy v obecné rovině uvádí Jan Filip ve své knize *Ústavní právo České republiky 1. Základní pojmy a instituty; Ústavní základy ČR* či Karel Vodička spolu s Ladislavem Cabadou v knize *Politický systém České republiky: historie a současnost*. V rámci této podkapitoly se zaměřuji i na konkrétní právní normy, ve kterých jsou uvedeny konkrétní činnosti považované státem za protizákonné. Tyto normy jsou v práci uvedeny z důvodu možného zrušení níže popisovaných subjektů a také proto, že Komunistický svaz mládeže již byl na jejich základě v roce 2008 zrušen Ministerstvem vnitra ČR. V další části první kapitoly jsou uvedené dvě roviny zkoumání teorie antisystémovosti, a to můžeme buď z pohledu teorie

světového systému zformovanou Immanuelem Wallersteinem, v rámci které je uvedena obecná definice antisystemových sociálních hnutí² anebo z pohledu teorie antisystémovosti vytvořenou Giovannim Sartorim, kterou uvádí ve svém výzkumu stranického systému. Pro vymezení těchto teorií mi pomohly knihy od obou autorů, od Immanuela Wallerstaina to byla kniha *Úpadek americké moci. USA v chaotickém světě* či *Antisystemic movements*, kterou napsal společně s Giovannim Arrighim a Terencem Hopkinsem. Sartoriho teorii mi přiblížila jeho kniha *Strany a stranické systémy. Schéma pro analýzu*. Také je zde uvedena kritika Sartoriho antisystémovosti, kterou se ve svém článku *Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy* zabývá Michal Kubát. Na konci první kapitoly je představena možná typologie antisystémových aktérů vytvořená Jiřím Navrátilem v jeho článku *Nástin teoretické typologie antisystémových aktérů*.

V práci se odkazují zejména na Sartoriho teorii při zkoumání antisystémovosti vybraných subjektů, i přes jejich nestranický a mimoparlamentní charakter. Uvedená uskupení totiž vyvíjí politickou činnost a snaží se ovlivnit společnost dle svých programů a ideologií.

Druhá kapitola popisuje vybrané krajně levicové organizace. Vývojem těchto organizací se zejména zabývá již od devadesátých let Martin Bastl, jehož tři díla jsou pro tuto část práce stěžejní, a to *Radikální levice v České republice: Devadesátá léta dvacátého století*, *Krajní pravice a krajní levice v ČR* a pro poslední podkapitolu je stěžejní článek *Antifašistická akce: od subverze k vigilantismu?* Vývoj těchto organizací ve druhé kapitole není popsán až do současnosti, jelikož literatura, která je v práci použita, sahá nejpozději do roku 2013. Nejvíce se česká odborná literatura krajně levicovým organizacím věnovala v 90. letech 20. století.

² Teorie sociálních hnutí je jednou z disciplín v rámci sociálních věd. V rámci české politologie se touto teorií zabývá například Ondřej Císař (2004) či František Znebežánek. Ten také uvádí, že termínem sociální hnutí je dnes označována skoro každá skupina lidí, která vykazuje známky stabilnějšího komplexu jednání (Znebežánek 1997: 26). Přesnější definici sociálního hnutí podává Mario Diani, který vymezuje sociální hnutí jako kolektivní identitu, kterou sdílí aktéři zapojení do interakce (Diani 1992: 9). K teorii sociálních hnutí podrobněji v Tarrow 1989, 1998; Tilly 2004; McAdam, Tarrow, Tilly 2001.

V poslední části práce, tedy ve třetí kapitole, jsou primárně využity tiskoviny a články, které levicové organizace publikují. V práci použité články a tiskoviny byly vydávány od ledna 2014 do dubna 2017. Komunistický svaz mládeže a Anarchistická federace vydávají čtyřikrát ročně tiskoviny, u KSM je to časopis *Mladá pravda* a u AF je to časopis *Existence*. Naopak články, které uveřejňují na svých webových stránkách, jsou využity u Svazu komunistické mládeže Československa a u Antifašistické akce.

1. Demokracie, extremismus a antisystémovost

V mé práci se zabývám a analyzuji chování čtyř uskupení, která se nacházejí na krajním levém okraji politického spektra. Proto se v této části kapitoly budu věnovat pojmu politický extremismus a jeho definicím, jak z politologického hlediska, tak z hlediska státních orgánů České Republiky.

1.1 Politický extremismus

Pojem extremismus je v různých jazycích pojímán odlišně. V anglosaském a francouzském pojetí má termín pravicový nebo levicový extremismus deskriptivní význam a označuje umístění stran nebo subjektů na pravo-levé ose politického spektra. Zatímco v německém prostředí nám takové spojení vyjadřuje negativní pojetí tohoto prostoru, a právě německému pojetí slova extremismus se podobá i české vnímání tohoto termínu (Fiala 1998: 10). Miroslav Mareš se při definování extremismu ve své knize inspiroval německými politology Uwe Backesem a Eckhardem Jessem. Politickým extremismem označuje antidemokratické názory a činnosti, je dle něj antitezí k demokratickému ústavnímu systému (Mareš 2003: 21).

Politický extremismus je tedy zaměřen proti základním hodnotám, institucím a pravidlům demokratického systému, jako idea lidských práv, politický pluralismus a institucionální struktury právního státu. Při použití termínu extremismus se často setkáváme i s termínem radikalismus, který je v německém prostředí brán jako hranice mezi extremismem a demokracií. Proto se radikalismus stále ocitá v ústavně-konformním spektru (Mareš 2003: 21–33). Radikalismem se označují postoje, které jsou kritické k politickým poměrům, ty se snaží zlepšit či změnit, ale nesnaží se o změnu demokratického politického uspořádání. Naopak extremismus, jak je naznačeno výše, stojí proti hodnotám demokratického systému a snaží se jej pozměnit či úplně odstranit. K odstranění demokratického zřízení jsou ochotni použít i takové prostředky, které jsou za hranicemi právního státu (Danics 2002: 10).

Tam, kde jsou nabízena jednoduchá a jednoznačná řešení sociálních situací, jak uspokojit zájmy určitých sociálních skupin, tříd, národů a ras můžeme najít politický extremismus. K uskutečnění takových řešení nabízejí

extremistické organizace různé prostředky, jako například manipulaci či dokonce násilí a teror. Přestože je tedy politický extremismus problematickým jevem, tak bez jeho přítomnosti by mohlo docházet ke společenské apatii a uniformitě. Proto je politickému extremismu přiznána dynamická, nepostradatelná motivační a konfrontační funkce (Fiala 1998: 24–25).

Vít Hloušek a Lubomír Kopeček upozornili i na další prvky uvedené již dříve Backessem, kromě vymezení se proti demokracii, které jsou pro extremistické ideologie společné. Dle nich je společných prvků šest, jsou jimi absolutní nároky na poznání dobrého a pravdivého, dogmatismus, teorie spiknutí, utopismus versus kategorické zřeknutí se utopismu, fanatismus a aktivismus, stereotypy přítel versus nepřítel (Hloušek, Kopeček 2004: 300–301).

Extremismus je v České republice definován i státními orgány, jako je Ministerstvo vnitra ČR a Bezpečnostní informační služba. MV ČR definuje extremismus jako „*vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v ústavním pořádku*“. Dále se extremistická uskupení snaží vytvořit nedemokratický systém (diktaturou, anarchií, autoritářským režimem) namísto demokratického ústavního státu (Ministerstvo vnitra ČR 2010). Bezpečnostní informační služba používá termín extremismus, „*při označování krajně vyhrocených, demokracii nepřátelských postojů a ideologií*“ (Charvát 2007: 12).

V České republice můžeme vymezit dvě základní formy politického extremismu, a to pravicový a levicový. Rozdělení na pravicový a levicový extremismus je ve společnosti často používané, avšak v současnosti je takové striktní odlišení nejednoznačné, jelikož se můžeme setkat s pravicovými extremisty, kteří užívají symboly a strategie levicových extremistů. Dalšími formami extremismu jsou náboženský extremismus, etnický extremismus a ekoextremismus (Vejvodová 2012). Z důvodu zaměření mé práce se budu

dále zabývat pouze extremismem levicovým a to v jeho klasickém odlišení od extremismu pravicového.³

1.2 Politický extremismus a demokracie

Extremistická uskupení dle definice extremismu (viz výše) jsou proti základním hodnotám a pravidlům demokratického systému, proto o nich můžeme hovořit jako o antidemokratických uskupeních. Jelikož uvedené subjekty považujeme za extremistické (antidemokratické), měli bychom si představit hodnoty, proti kterým se vymezují. Tedy demokratické a ústavní hodnoty, na kterých je politický a ústavní systém v České republice postaven.

1.2.1 Ústavní a demokratické hodnoty

V Ústavě České republiky se hovoří o náležitostech demokratického právního státu a o základech demokratického státu, avšak nejsou v ní či v jiném judikátu uvedeny ústavní principy jako takové. Dle Jana Filipa mezi takové principy můžeme řadit demokracii⁴, ochranu vlastnictví a svobody podnikání, parlamentní demokracii, úctu k lidským právům, úctu k občanským právům a svobodám, republikánský princip, unitární stát, materiální právní stát, sociální stát a princip samosprávy. Většinou jsou takové hodnoty vymezovány ve státech, u kterých můžeme najít zkušenost s nedemokratickým režimem (Filip 1999: 176–179).

Jako další znak ústavního systému České republiky můžeme uvést i demokratický právní stát. Ten nemůže být zrušen ani změněn žádným výkladem jiné právní normy. Dle tohoto principu by měla být státní činnost podepřena právním zmocněním. Mezi charakteristiky demokratického právního státu patří i právo na odpor proti tomu, kdo by chtěl odstranit hodnoty založené na Listině základních práv a svobod, pokud nemají možnost konat ústavní orgány a není možné použít prostředky podložené zákonem. Dalším důležitým znakem je nevázaní se takového státu na jakoukoli

³O pravicovém extremismu více viz Mareš 2003.

⁴O demokracii více viz Sartori 1993; Hloušek, Kopeček 2004; Dahl 2001.

ideologii či náboženské vyznání. Musí být ve státě zakotvena ideologická pluralita (Pavlíček et al. 2001: 146–147).

O principu demokracie obecně a o demokratických hodnotách se dále hovoří v Listině základních práv a svobod. Mezi demokratické znaky a hodnoty můžeme zařadit suverenitu lidu, vládu lidu, vládu pro lid, vládu lidem, princip plurality, princip konsensu, princip většiny, ochranu menšin, svobodu rozhodujících, rovnost rozhodujících, vládu na čas, vyloučení násilné vlády, princip práva na odpor. Dále můžeme mezi hodnoty demokracie zařadit i takové hodnoty, jako je možnost účastnit se na správě věcí veřejných, mezi které můžeme například řadit politická práva, svobodu projevu či právo shromažďovací a slučovací (Filip 2003: 201–212, 415).

V ČR máme základní principy politického systému ukotveny, jak je již zmíněno výše, v Ústavě České republiky a v Listině základních práv a svobod. Ústavní principy tedy představují principy celého politického systému, které se vztahují jak na stát a jeho intermediární struktury⁵, tak na všechny ostatní součásti politického systému. Základními ústavními zásadami rozumíme takové principy, které nemůžeme změnit, aniž bychom ohrozili demokratickou podstatu politického systému ČR. Mezi tyto principy dle Karla Vodičky (2011: 169–170) patří svrchovanost lidu, demokracie, většinový princip a jeho omezení, právní stát, lidská práva, dělbu moci a parlamentní systém vlády. Právě principy, které uvádí Vodička, jsou pro mou práci jistým „měřítkem“ demokratičnosti.

1.2.2 Protiústavní činnost organizací pohledem českého práva

Výše zmíněné hodnoty jsou uvedeny pouze v obecné rovině, ale existují i právní normy, které určují podrobné znaky činnosti či postojů, které jsou považovány za protiústavní.

Občanské sdružení dle Zákona o sdružování občanů mohlo být zrušeno, pokud vykonávalo činnost, která byla vyhrazená politickým stranám a hnutím

⁵ Intermediárními strukturami se rozumí politické strany, odbory, zaměstnavatelské svazy atd. (Vodička 2011: 169).

nebo jestliže vykonávalo náboženství či víru, která byla vyhrazena pouze církvím a náboženským společnostem. Zrušit občanské sdružení bylo dále možné, pokud nutilo osoby ke členství nebo k účasti na činnosti sdružení či zabraňovalo ve svobodném vystupování ze sdružení. Jestliže občanské sdružení mělo za svůj cíl stanovené popírání nebo omezování osobních, politických či jiných práv občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ či jiné smýšlení, náboženské vyznání, sociální postavení a na základě těchto důvodů chtělo rozněcovat nenávisť, nesnášenlivost či podporovat násilí nebo jinak porušovat ústavu a zákon, mohlo dojít k jeho zrušení. Dále mohlo být sdružení zrušeno, pokud chtělo dosáhnout svých cílů způsoby, které jsou v rozporu s ústavou a zákony nebo pokud by mělo ozbrojené složky. Posledním uvedeným důvodem ke zrušení občanského sdružení bylo, jestliže si za svůj cíl stanovilo vykonávání funkcí státního orgánu či pokud sdružení ukládalo povinnosti občanům, kteří nebyli jeho členy (Černý 2008: 108).

Podle NOZ je možné zrušit spolek, jestliže popírá či omezuje osobní, politická nebo jiná práva osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení. Dále pokud rozněcuje nenávisť a nesnášenlivost, podporuje násilí nebo řídí orgán veřejné moci či výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění. NOZ také stanovuje, že hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana takových zájmů, ke kterým je spolek založen. Podnikání a výdělečná činnost mohou být pouze vedlejší hospodářskou činností, pokud tato činnost podporuje činnost hlavní. Zisk z činnosti musí být použit pouze pro spolek a jeho činnost. Spolek může být zrušen, pokud nutí osoby ke členství či k účasti na jeho činnosti nebo je nutí k podpoře spolku. Posledním uvedeným důvodem ke zrušení je, když spolek brání členům ze spolku vystoupit (Zákon č. 89/2012 Sb.).

1.3 Teorie antisystémovosti

Na koncept antisystémovosti lze nahlížet v sociálních vědách dvěma způsoby. Prvním z nich je teorie antisystémovosti Giovanniho Sartoriho zkoumána v rámci stranického systému. Druhý přístup je představen v rámci

teorie světového systému, která nahlíží na antisystémové aktéry prostřednictvím výzkumu sociálních hnutí a kolektivní mobilizace.

1.3.1 Antisystémovst v rámci teorie světového systému

1.3.1.1 Teorie světosystému

Jak je již napsáno výše, jednou z možností, jak zkoumat antisystémové aktéry je prostřednictvím teorie světového systému⁶ (*world-system theory*), kterou od 70. let 20. století zejména rozpracoval Immanuel Wallerstein.⁷

Termín *world-systems* odkazuje k systémům, které samy utváří svět, avšak nemusí zahrnovat celou planetu. Systémy představují prostorovo-časové zóny překračující politické a kulturní jednotky. Jsou to integrované zóny činností a institucí řídicí se konkrétními systémovými pravidly. Světosystém dle Wallersteina zahrnuje dvě podkategorie, a to světoekonomiky (*world-economies*) a světoimpéria (*world-empires*) (Wallerstein 2004:16–17).⁸ Světoekonomiku tvoří rozlišení jádro-periferie, které představuje dělbu práce mezi dvěma rozdílnými výrobními procesy, jejichž důsledkem je nerovná směna. Takové výrobní procesy jsou odlišovány na základě stupně monopolizace. Větší zisk přinášejí procesy z jádra, které jsou více monopolizované než ty procesy na periferii, které jsou více tržní (Barša, Císař 2008: 228).

1.3.1.2 Antisystémová hnutí

Za antisystémová sociální hnutí jsou považována ta, která mají za cíl zásadně změnit sociální vztahy v rámci existujícího světosystému. Proto je vládní struktury považovaly za hrozbu pro stabilitu a existenci svých

⁶ Teorie světového systému přitahuje kritiku autorů a to z toho důvodu, že je příliš orientovaná na ekonomickou stránku namísto kulturní. Například William Robinson ji kritizuje za její přílišný centrismus národního státu a její neschopnost konceptualizovat vzestup globalizace (Robinson 2011).

⁷ Teorie se začala rozvíjet po čtyřech intelektuálních debatách, které byly vedeny v 50. a 60. letech 20. století. - debata o vztahu jádra a periferie (teorie závislosti), debata sovětských marxistů o tzv. asijském výrobním způsobu, debata západních marxistů o přechodu feudalismu ke kapitalismu a poslední je debata o totální historii v rámci francouzské historické školy (Barša, Císař 2008: 225).

⁸ Více viz Wallerstein 2004.

politických struktur (Wallerstein 2005: 231–232). Dle Takise Fotopoulosese antisystémová hnutí odlišují od jiných sociálních hnutí tím, že ta antisystémová napadají legitimitu socio-ekonomického systému. Napadají instituce i hodnoty, na kterých dotyčný systém stojí (Fotopoulos 2001: 3).

První antisystémová hnutí vznikla v roce 1848, kdy dochází k zásadní proměně politického prostředí mezinárodního kapitalistického systému. Tyto nové organizace měly hlavně politické cíle, které měly krátkodobý i dlouhodobý charakter. Vznikly dva typy antisystémových organizací, a to sociální a nacionální. Sociální hnutí se zaměřila na utlačování pracovníků zaměstnavateli a na dosažení ideálů Francouzské revoluce (svoboda, rovnost, bratrství) pomocí socialismu, který měl nahradit stávající systém kapitalismu. Nacionální hnutí se zabývala útlakem jedné etno-nacionální skupiny nad druhou. Pro naplnění ideálů Francouzské revoluce měla mít utlačovaná skupina stejný právní status jako skupina utlačující (Arrighi, Hopkins, Wallerstein 1989: 30–31). A to prostřednictvím struktur tvořících národní stát, který by byl vytvořen buď spojováním izolovaných politických jednotek anebo jejich oddělením od utlačovatelského státu (Wallerstein 2005: 231).

Dle Walersteina je možné i přes odlišnosti, které mezi těmito dvěma typy hnutí panují, pozorovat jejich společné rysy. Jedním z nich jsou represe ze strany vlád a států, díky kterým bylo mnoho z nich zničeno. Dalším společným rysem je používání argumentace toho druhého typu hnutí. Socialistická hnutí používala nacionalistickou rétoriku a naopak nacionalistická hnutí používala tu socialistickou. Hnutí ale uznala tuto provázanost pouze nevěřejně. Dále uvnitř hnutí probíhala diskuse, zda se na stát dívat jako na nepřítele, či se na něj orientovat. U obou druhů hnutí vyhrála orientace na stát, jelikož v jeho aparátu se nachází reálná moc. S tím souvisí i dvoustupňová strategie, kterou obě hnutí přijala. To znamená, že první chtějí získat státní moc a poté měnit struktury stávajícího systému. Právě tato strategie byla dle autora nešťastná, protože jakmile se dostala hnutí k moci, nebyla schopna naplnit své předchozí sliby a z vůdců se stali funkcionáři vládnoucí strany (Wallerstein 2005: 231–234).

Právě uchopení moci a nenaplnění slibů způsobilo pokles důvěryhodnosti těchto hnutí u jejich podporovatelů. Ti chtěli změnit strukturu systému prostřednictvím hnutí, které by nemuselo být součástí systému (Barša, Císař 2008: 246). Wallerstein tento posun spojuje s událostmi roku 1968, které nazývá světovou revolucí. Dle něj tímto rokem započalo hledání nových antisystémových hnutí, která by uskutečnila změny vedoucí k více demokratickému a rovnostářskému světu, ve kterém se tato hnutí zaměří spíše na svobodu menšin (Wallerstein 2004: 87–89).

Vytvořily se čtyři druhy hnutí, které se snažily naplnit takové cíle. Prvním z nich jsou maoistická hnutí, která viděla možnost změny systému pouze přes revoluci. Dnes podle autora taková hnutí již neexistují. Dalším typem nových antisystémových hnutí jsou nová sociální hnutí typu Zelení, hnutí feministek či hnutí etnických menšin. Tato hnutí odmítala dvoustupňovou strategii a s tím spojenou orientaci na stát. Některá nová sociální hnutí jsou i v současnosti významná. Třetím typem byly organizace na obranu lidských práv, které se staly politicky významné až v osmdesátých letech. Zdůrazňovaly své spojení s občanskou společností, která tvoří široké vrstvy obyvatelstva a není tak spojená se státem. Posledním druhem hnutí je antiglobalizační hnutí, které se snaží spojit předchozí typy hnutí, které jsou výše zmíněné. Cílem antiglobalizačního hnutí je boj proti neoliberalismu, který způsobuje mnohá sociální zla (Wallerstein 2005: 236–240).

1.3.2 Antisystémovost ve výzkumu stranického systému

Pojem antisystémová strana zavedl do politologického světa Giovanni Sartori ve svém díle *Parties and Party systems* (1976). Ve svém díle tento pojem představil jako jeden z charakteristických znaků polarizovaného pluralismu⁹ (Sartori 2005: 136). V této práci se zabýváme organizacemi nestranickými, avšak Sartoriho teorii antisystémovosti využijeme k analýze antisystémovosti krajně levicových uskupení, která v této práci uvádíme. Proto budeme dále používat termín antisystémové organizace namísto antisystémová strana.

⁹ O polarizovaném pluralismu více viz Sartori 2005.

Sartori rozlišuje mezi úzkou a širokou definicí. Široká definice zahrnuje odlišné rozpětí postojů „*od odcizení a celkového odmítání až po protest*“ (Sartori 2005: 137). Úzká definice se zaměřuje pouze na ideologickou proměnnou, tedy že antisystémový subjekt reprezentuje cizí ideologii. Ve stranickém systému se podle užší definice setkáváme s maximální ideologickou vzdáleností mezi subjekty (Sartori 2005: 138).

Pro všechny antisystémové organizace je společným znakem delegitimační vliv. To znamená, že všechny takové organizace nezpochybňují jen vládu, která v té či oné chvíli vládne, ale zpochybňují základy a legitimitu režimu, ve kterém působí a ke kterému stojí v opozici. Režim konfrontují pomocí cizí ideologie, kterou vyznávají (Sartori 2005:137–138).

Dle Sartoriho není důležité jaké taktiky a strategie organizace používají (Sartori 2005: 138). Neodvozujeme antisystémovost od možnosti dosažení cílů, které si takové organizace stanovily. I když není antisystémová organizace schopna změnit režim vlády a její cíl je nedosažitelný, neznamená to, že přestává být antisystémovou a nebezpečnou (Kubát 2006: 553).

Kubát také uvádí důvody, kvůli kterým by mohla být Sartoriho teorie k posuzování antisystémových subjektů považována za nevhodnou. Jedním z nich je problematičnost určení antisystémovosti, jestliže nemáme přesně určeno jaká vláda je legitimní, tedy prosystémová. Avšak z důvodu vcelku úzkého vymezení pojmu, který nám Sartori předkládá, považuje tuto kritiku za neoprávněnou. Dle Kubáta nemůžeme antisystémovost vztahovat pouze na demokratické systémy, jelikož antisystémový neznamená antidemokratický. Dalším problémem této teorie může být její normativnost, která je považována za nevhodnou v souladu s tradicemi empiricko-analytické politické vědy (Kubát 2006: 550). I s touto kritikou Kubát nesouhlasí a domnívá se, že antisystémovost je možné doložit empirickými znaky.¹⁰ Poslední uvedenou kritikou je ztotožňování termínu antisystémovost s termínem extremismu. Sartori sám uvádí možnost strany, která bude

¹⁰ Dokládá to na příkladu posouzení antisystémovosti KSČM v další části článku (Kubát 2006: 551).

antisystémová i extremistická, avšak omezovat tento termín jen a pouze na extremistické strany je nepřipustná (Kubát 2006: 551).

Teorii antisystémovosti se pokusil zpřesnit a rozvinout Giovanni Capoccia, který rozlišuje dvě roviny zkoumání antisystémovosti. První z nich je rovina zkoumání v rámci stranického systému a druhou je rovina zkoumání v rámci empirické analýzy širších aspektů života demokratických systémů. Ve stranickém systému se teorie zaměřuje na ideologický rozdíl mezi stranami, naopak u obecné analýzy demokratického systému se orientuje na ideologický charakter samotné strany (Capoccia 2002: 10).

Capoccia vypracoval pro svou práci koncepci vztahové antisystémovosti pro stranické systémy a ideologické antisystémovosti pro empirickou analýzu demokratických systémů. Vztahová antisystémovost se vyskytuje u subjektů, které se vyznačují ideologickou vzdáleností od jiných stran v systému, nízkým koaličním potenciálem a delegitimizací daného systému. Zatímco ideologická antisystémovost se vztahuje k subjektům, které jsou ideologickou opozicí vůči demokratickému systému. Antisystémovost je v tomto konceptu synonymem demokratičnosti (Capoccia 2002: 18–23).

V této části práce jsou uvedeny teoretické koncepty antisystémovosti. První z nich jsou antisystémová hnutí v rámci světového systému, který definoval Immanuel Wallerstein. Jeho obecná definice antisystémových hnutí je označuje za hnutí, která se snaží změnit sociální vztahy v rámci existujícího světového systému. Druhým konceptem je Sartoriho definice, dle které se antisystémové organizace vyznačují snahou podvrátit legitimitu režimu, vyznáváním cizí ideologie a snahou odstranit stávající politický systém, který je ve státě zaveden. Výchozí je pro nás v této práci právě Sartoriho teorie. Tuto teorii zde použijeme i přes to, že subjekty, které zkoumáme, jsou mimoparlamentní a nejsou politickými stranami. Ale vykazují jednoznačnou politickou činnost a veřejně dávají najevo své politické postoje. Z těchto důvodů lze vycházet ze Sartoriho teorie antisystémovosti a lze se jí pokusit aplikovat na zvolené subjekty s vědomím možných omezení. Zvolená uskupení jsou analyzována na základě Sartoriho kritérií – podrývání

legitimity režimu, vyznávání cizí ideologie a snaha odstranit stávající politický systém.

1.3.3 Typologie antisystémových aktérů

Jiří Navrátil představil možnou typologii antisystémových aktérů, která vychází z poznatků a kritiky výše zmíněných možností výzkumu antisystémových aktérů. Pro typologii vytvořil minimální definici antisystémových aktérů, dle které je možné za antisystémový subjekt považovat *„kolektivně organizované nestátní subjekty veřejně požadující a/nebo vědomě usilující o celkovou proměnu základních parametrů politického a/nebo ekonomického fungování společnosti - to vše minimálně v měřítku národního státu nebo na nadnárodní úrovni“* (Navrátil 2009: 159).

Antisystémové aktéry zkoumá na manifestní a latentní úrovni. Na manifestní úrovni analyzuje jejich cíle a následné strategie, které používají pro dosažení daných cílů. V rámci této úrovně rozlišuje mezi dvěma typy cílů. Prvním z nich je zaměření se na institucionální struktury politického či ekonomického systému a druhým typem je snaha o transformaci socioekonomické struktury společnosti. V rámci této úrovně dále rozlišuje mezi tím, zda se aktéři primárně orientují na politický nebo ekonomický systém a zda je použita strategie praktická či symbolická. Mezi symbolické řadíme aktivity jako udržování a tvorbu ideologie, udržování kolektivní identity nebo programatiky. Naopak jako praktické, případně až násilné, označujeme aktivity od nenásilného převzetí moci ve státě či změny ekonomické oblasti až po násilné útoky či ozbrojený boj.

Na latentní úrovni se zabývá přizpůsobením se aktérů k fungování a principům politického a ekonomického systému. Také zde rozlišuje, jestli se subjekt snaží o integraci do politického nebo ekonomického systému a zda je tato integrace slabá nebo naopak silná (Navrátil 2009: 158–164). Na základě výše zmíněného rozlišení autor vytvořil tabulku se šestnácti možnými antisystémovými subjekty.¹¹

¹¹ Více viz Navrátil 2009: 163.

Pro potřeby této práce zde uvedu pouze dva typy antisystémových organizací, a to typ mládežnické organizace komunistické strany a radikální anarchosyndikalistickou organizaci sociálního typu. První z nich se primárně orientuje na ekonomický systém a převažují u ní symbolické aktivity oproti praktickým (až násilným). Co se týká integrace, tak u ní pozorujeme silnou integraci v politické oblasti. Druhý typ se stejně jako první řadí k organizacím primárně se orientujícím na ekonomický systém. Převažují u něj praktické (až násilné) aktivity a je silně integrován do ekonomické oblasti (Navrátil 2009: 163).

2. Krajně levicové organizace

2.1 Komunistický svaz mládeže

Komunistický svaz mládeže (KSM) vznikl rozpadem Socialistického svazu mládeže v roce 1990. Dle jejich vlastní interpretace, KSM historicky navazuje na mládežnická hnutí z 19. století, jako studentské a sociálně-demokratické spolky, dále na Omladinu, Komunistickou internacionálu mládeže a především se hlásí ke Komunistickému svazu mládeže z roku 1921 a Svazu mladých z roku 1936 (Šimíček 1999: 59).

Od roku 1991 se začal Komunistický svaz mládeže názorově štěpit. Vytvořili se tři názorové proudy, a to proud reformní demokraticko-socialistický v čele s Martinem Chudobou usilující o vazbu na stranu Levý blok¹², který následně vytvořil mládežnickou organizaci Levého bloku Ligu levicové mládeže transformací původního KSM. Druhým proudem byl trockistický. Jeho představitelé v čele s Petrem Jindrou z uskupení Budoucnost se snažili směřovat KSM k trockistickým ideám (Bastl et al. 2011: 32). Skupina Budoucnost odmítala zájmovou činnost KSM a požadovala, aby se svaz zaměřil výlučně na aktivity v rámci politické činnosti (Bastl 2001: 76). Trockisté nakonec z KSM odešli. Posledním proudem je marxisticko-leninský propagující nekomunistický a dogmatický směr v KSČM. Členové tohoto směru z původní organizace odešli a zaregistrovali nový Komunistický svaz mládeže jako občanské sdružení v prosinci 1993 (Bastl et al. 2011: 32).

V programu, který KSM prosazuje již od devadesátých let, je uvedeno, že jsou levicově orientovanou mládežnickou organizací vycházející z učení Karla Marxe, Friedricha Engelse a Vladimira Iljiče Lenina (Šimíček 1999: 60). Dále „*stojí na straně úsilí o revoluční překonání kapitalismu a o následné nastolení ekonomických a společenských podmínek pro budování socialismu*“ (Kdo jsme, co děláme a co chceme 2006). Takovými podmínkami rozumí odstranění soukromého vlastnictví výrobních prostředků a zavedení

¹² Levý blok byla původně koalice KSČM a hnutí Demokratické levice. První sjezd Levého bloku jako strany se uskutečnil v prosinci 1993. Tato strana se chtěla stát alternativou ke KSČM (Fiala et al. 1999: 259–262).

socialistické demokracie. Po této změně má dojít k vytvoření komunistické společnosti, což je primárním cílem KSM (Kdo jsme, co děláme a co chceme 2006).

Na základě tohoto programu se MV ČR v listopadu 2015 obrátilo na KSM s výzvou, aby ustoupilo od nedovolené činnosti, která je vyhrazena pouze politickým stranám a hnutím. Na tuto výzvu reagoval KSM změnou názvu svého programu z „*Politického programu KSM*“ na „*Program KSM*“ a úpravou některých formulací. Nakonec i přes tuto změnu MV ČR rozhodlo o rozpuštění KSM. Kromě toho, co je již zmíněno výše, se ministerstvo odvolávalo na neslučitelnost některých prohlášení v programu KSM se základními demokratickými principy ČR (Černý 2008: 110–111). Konkrétně se MV ČR obracelo na část, kdy KSM uvádí, že stojí na straně revolučního překonání kapitalismu a odstranění soukromého vlastnictví a jeho nahrazení vlastnictvím společenským. MV ČR rozpustilo KSM k 12. říjnu 2006 a v roce 2008 Městský soud v Praze rozhodnutí ministerstva potvrdil. Proti tomuto rozhodnutí podal KSM kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, který rozsudek Městského soudu zrušil a vrátil mu případ k přehodnocení (Nejvyšší správní soud 2010). Městský soud oficiálně v lednu 2010 zrušil svá předchozí rozhodnutí i rozhodnutí MV ČR o rozpuštění KSM, který již v březnu téhož roku oficiálně obnovil svou činnost (Kalamár et al. 2011: 40).

2.2 Svaz mladých komunistů Československa

V období rozpuštění Komunistického svazu mládeže vzniklo několik nových organizací, ale hlavní z nich je registrované občanské sdružení Svaz mladých komunistů Československa (SMKČ), který oficiálně zahájil svou činnost po ustavujícím sjezdu konaném v listopadu 2008. SMKČ se prohlásilo za oficiálního nástupce KSM. SMKČ se orientoval hlavně na Brněnsku, Zlínsku a na střední Moravě, například v Prostějově vzniklo SMKČ z již fungující organizace Klub mladých komunistů Československa. Naopak v Praze, ale i v dalších městech, zůstal činný KSM, a to i přes své oficiální rozpuštění. Mezi těmito dvěma sdruženími panovalo napětí, které bylo zdůvodňováno ideologickými a strategickými spory (Bastl et al. 2011: 35).

SMKČ je "dobrovolnou, nezávislou organizací mladých lidí, která ve své činnosti vychází z vědeckého pohledu na svět a společnost a usiluje o společenský pokrok směřující k socialismu a komunismu". Za svůj programový základ uvádí marxismus-leninismus a cíle rozděljuje na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Krátkodobými cíly myslí oslovování proletariátu a jeho informování o aktivitách a členství v SMKČ. Mezi střednědobé cíle patří vytvoření strany nového typu, která bude antikapitalistická, marxisticko-leninská a měla by se snažit o zapojení proletariátu do veřejného dění. Strana by měla své úkoly provádět na půdě třídních odborů a různých volnočasových a podpůrných organizací, jejichž prostřednictvím by vzniknul tlak na vládnoucí systém. Za dlouhodobé cíle SMKČ uvádí získání politické moci většinou společnosti, osvobození proletariátu, demokratickou vládu většiny nad menšinou a nakonec vybudování socialismu a komunismu prostřednictvím zespolečnění výrobních prostředků a kapitálu (O SMKČ).

SMKČ se postupně stává důležitým a viditelným subjektem, jehož členové spolupracují s antifašistickým hnutím a romskými organizacemi a někteří z členů kandidovali v roce 2010 za KSČM v komunálních volbách (Bastl et al. 2011: 35).

2.3 Československá anarchistická federace/Anarchistická federace

Vývoj anarchistické scény v České republice můžeme rozdělit do několika období. Počátek formování anarchistického hnutí sahá již do roku 1989, kdy je však tento vývoj přerušen od roku 1993 stagnací. K opětovné restrukturalizaci a poté i vzestupu anarchistických skupin dochází po roce 1997, a toto období trvá do roku 2002, kdy se anarchistická scéna dostává znovu do stagnace. Další stagnace trvá do roku 2007 (Charvát 2007: 161). Od roku 2008 do roku 2011 hrál vcelku významnou roli na anarchistickém poli subjekt zvaný Antifašistická akce (AFA), a i přes jistý úpadek anarchismu v ČR dochází k občasným oživením na této scéně. Avšak taková oživení nelze považovat za celkový vzestup anarchistických skupin (Bastl et al. 2011: 95).

V roce 1995 vzniká Československá anarchistická federace (ČSAF) jako zastřešující organizace anarchistických uskupení, v té době pod ještě názvem Česká anarchistická federace (ČAF). Ke změně názvu dochází na sjezdu ČAF v roce 1997 z důvodu snahy o větší spolupráci se slovenskými anarchisty a také z důvodu přijetí anarchistů ze Slovenska. Na stejném sjezdu je schválen vstup federace do Internacionály anarchistických federací, která navazuje na Bakuninovu sekci I. internacionály, a dále je odmítnuta spolupráce s trockistickou skupinou Socialistická solidarita¹³ (Bastl 2001: 38–42).

Již z počátku se v ČSAF vytvořily dva proudy, které se rozcházely v názoru na směřování federace a to proud Staré levice a Nové levice. Stará levice představovala sociální anarchisty, kteří prosazovali osvobození jedince prostřednictvím osvobození celé společnosti, revoluční změnu společnosti a odstranění kapitalismu pomocí politické činnosti. Představitelé Nové levice v ČSAF prosazovali namísto politické aktivity spíše aktivity v sociální, kulturní, ekologické oblasti a v oblasti životního prostředí. Změna ve společnosti měla proběhnout malými a postupnými změnami i ve spolupráci s neanarchistickými skupinami (Bastl et al. 2011: 96–97). V roce 1997 dochází k odchodu představitelů čistě politického proudu v čele s Petrem Wohlmuthem¹⁴ a zakládají Federaci sociálních anarchistů (FSA) (Charvát 2007: 164).

V tomto období ČSAF prosazovala ve svém programu odstranění státu a kapitalismu. Stát byl dle nich garantem soukromého vlastnictví, a tím se podílel na vykořisťování a kapitalismus byl dle nich nebezpečným a nekontrolovatelným jevem. Proto ČSAF nabízela jako alternativu k takovému společenskému uspořádání svobodnou společnost, která by fungovala na základě dohod uzavřených v rámci lokality či samosprávy mezi všemi, kteří by měli potřebu se k tomu vyjádřit (Bastl et al. 2011: 98).

¹³ Vznikla jako Dělnická demokracie v roce 1990. Po dvou letech se přejmenovala na Revoluční solidaritu a v roce 1996 opět mění název, ale na již konečný, Socialistická solidarita (SocSol) (Bastl 2001: 86–89). Odmítá kapitalismus i režimy bývalého východního bloku. Propaguje socialismus zdola, tedy systém samosprávných rad, které by rozhodovaly o ekonomických a politických otázkách (SocSol).

¹⁴ Anarchistický aktivista obviněný z atentátu na předsedu KSČM Jiřího Svobodu v roce 1992. Vina mu nebyla prokázána, i přesto byl poškozen mediální obraz anarchistického hnutí (Charvát 2007: 162).

Po roce 1997 se začíná zvyšovat aktivita anarchistických hnutí a to díky tzv. street party a také větší aktivitě militantních částí anarchistické scény bojujících proti neonacistickým skinheads. Street party jsou protestní akce, které jsou spojené s pouliční zábavou. Největší street party se konala v Praze v červnu 1999 za počtu asi pěti tisíc lidí. Takové akce byly přípravou na protesty proti zasedání Mezinárodního měnového fondu (MMF) a Světové banky (SB) v Praze, které se konalo v roce 2000 (Charvát 2007: 165). Tyto protesty anarchistickým hnutím u veřejnosti spíše uškodily díky mediální interpretaci protestů (Bastl et al. 2011: 106). Stovky radikálů z různých zemí, například z Itálie či Německa se střetli s policejními jednotkami, na které útočili dlažebními kostkami či zápalnými lahvemi. Policie proti radikálům použila slzný plyn, vodní děla a obušky. Později se radikální aktivisté přemístili do centra hlavního města, kde poničili několik výloh a zařízení různých institucí (ČT 2010). Dalšími většími protesty byly protesty proti zasedání NATO v Praze v listopadu 2002, avšak již byly menší a nenásilné. Platformy, která vznikla pro přípravu protestů, se účastnily především organizace z anarchistického prostředí.¹⁵ ČSAF měla u obou protestů velmi aktivní roli (Bastl et al. 2011: 104–110).

ČSAF od roku 2002 zažívá útlum, který začíná ukončením vydávání časopisu Existence, který byl vydáván od roku 1998. Stagnace trvala do roku 2008, kdy již na konci roku 2007 ČSAF obměňuje svůj program na Programové minimum ČSAF. Stále odmítá kapitalismus a zastupitelskou demokracii jako reprezentanty zájmů elit (Bastl et al. 2011: 114). Cílem se stala diskuze o alternativách, které by měly splňovat několik principů. Mezi tyto principy patří samospráva, svoboda a sociální spravedlnost (Anarchistická federace).¹⁶ ČSAF se stává nejvýznamnější anarchistickou organizací, s tím je spojené opětovné vydávání časopisu Existence a nově i novin A3 (Bastl et al. 2011: 114–115).

Od 1. ledna 2015 se ČSAF transformovala na Anarchistickou federaci (AF). Tímto krokem se chtěla zbavit národnostního přívlastku ve svém názvu,

¹⁵ Proti zasedání MMF a SB demonstroval i KSM (Bastl et al. 2011: 33).

¹⁶ Dnes s názvem Programové minimum AF. Od roku 2007 je tento program stejný. Srovnej na www.afed.cz.

který byl vnímán negativně, protože představoval zastoupení federace i na Slovensku, které v současnosti není. Avšak to neznamená, že by do budoucna přijímat anarchisty ze Slovenska nechtěli. Se změnou názvu se snaží i o posílení a lepší fungování federace (Existence 2015d: 32).

2.4 Antifašistická akce

V roce 1996 vzniká další významné anarchistické a antifašistické hnutí¹⁷, a to Antifašistická akce (AFA). AFA vzniká na základě policejního zásahu v květnu 1996 na benefičním koncertu v klubu Propast. Tento koncert byl uspořádán pro aktivistu, který zabil neonacistu (Bastl 2010: 7). AFA vzniká jako militantní složka anarchistického hnutí zaměřující se hlavně na fašizující skinheads (Charvát 2007: 164).

V programu AFA na přelomu století jsou čtyři cíle. Prvním cílem byla ochrana veřejného a politického prostoru revolučního anarchistického hnutí, šíření anarchismu prostřednictvím propagace, sociálního boje a také měli chránit anarchistické hnutí před útoky neonacistů a pravicových skupin. Druhým cílem AFA bylo zamezovat všemi možnými prostředky veřejné propagaci neonacistických a pravicových myšlenek, úkolem bylo zamezit jejich politické činnosti. Jako třetí bod programu uvedli monitorování radikálně pravicových aktivistů a jejich činnosti, tento bod byl brán spíše jako podpůrná aktivita k zamezení propagaci pravicových myšlenek. Posledním cílem bylo šířit myšlenky militantního revolučního antifašismu a to u mládeže, nezaměstnaných a pracujících (Bastl 2001: 57). Fašismus označovali za záchranný kruh státu a také jako extrémní a násilnou formou kapitalismu, a proto jejich aktivity měly vést k odstranění státu a kapitalismu, a poté k dosažení svobodné společnosti (Bastl et al. 2011: 101).

Antifašismus byl dlouho chápán pouze jako sekundární téma v rámci českého anarchistického hnutí a právě na přelomu tisíciletí se jeho význam začal zvyšovat, zvláště v realizaci přímých akcí proti krajní pravici. Od roku 2001 do roku 2002 se AFA rozrostla ze čtyř skupin na čtrnáct. Stále můžeme

¹⁷ Jak již z názvu vyplývá, antifašismus je politickým směrem, který je nepřátelský vůči fašismu a nacismu. Je silným mobilizačním prvkem, který prostupuje napříč celým levicovým spektrem (Vegrichtová 2013: 171).

pozorovat snahy anarchistického hnutí o udržení antifašismu jako nástroje proti kapitalismu. I nadále byl v programu AFA kapitalismus prezentován jako projev fašismu. S těmito snahami ovšem rostl i počet členů AFA, kteří neměli o politickou činnost zájem. I proto došlo v roce 2003 ke sloučení AFA spolu s FSA do Federace anarchistických skupin (FAS). Oficiálním cílem FAS bylo odstranění státu a kapitalismu a jejich nahrazení anarchokomunistickou společností. Federace zastupovala několik uskupení, i přesto se dominantním tématem v rámci federace stal antifašismus namísto politické činnosti. Návrat k subkultuře znamenal konec FAS v roce 2007 (Bastl et al. 2011: 111–113).

AFA zánik FAS přežila a přetvořila se do nové podoby. Přestala pořádat protidemonstrace a začala se vyhýbat střetům s policií, aby si více naklonili veřejné mínění. Postupně také mizí z materiálu AFA odkazování se na revoluční antifašismus, avšak své radikální sympatizanty ujišťují o své protistátnosti. Nadále pokračovala v monitoringu oponentů krajní pravice, který je využíván i státními úřady. AFA změnila i přístup k médiím, které již tak tvrdě neodmítá. Soustředění se na zneškodnění krajní pravice potlačilo téma anarchismu, avšak stále se k němu příležitostně přiklání (Bastl 2010: 24–32). Další věc, ve kterou AFA stále věří, je užití přímé akce (násilné akce) proti nepřátelům, u kterých je legitimní použít i nelegálních prostředků (Bastl 2010: 24–32). Násilí je dle nich krajním prostředkem, ale stále jej považují za jediný účinný nástroj pro boj proti neonacismu. Jeho použití omlouvají tím, že bojují za demokracii, svobodu a lidská práva (Vegrichtová 2013: 172).

3. Aplikace teorie antisystémovosti

V této kapitole aplikuji Sartoriho teorii antisystémovosti na čtyři vybrané krajně levicové nepolitické subjekty. Pro ověření toho, zda jsou tyto subjekty antisystémové, využijeme tiskoviny, časopisy a články, které sami zveřejňují na svých webových stránkách nebo dnes i na sociálních sítích. Články a tiskoviny, ze kterých citujeme, jsou vydány v rozmezí od ledna 2014 do dubna 2017.

3.1 Komunistický svaz mládeže a teorie antisystémovosti

Prvním ze zkoumaných subjektů je Komunistický svaz mládeže, který byl s ohledem na deklarované cíle v roce 2008 soudně rozpuštěn Městským soudem v Praze. Soudní rozhodnutí bylo v roce 2010 zrušeno a KSM svou činnost v témže roce oficiálně obnovil. Jejich hlavní tiskovinou je časopis *Mladá pravda*, vycházející již v období protestů proti zasedání MMF a SB v roce 2000. Dále vydávají různé knihy a brožury, které se věnují významným událostem (Kdo jsme, co děláme a co chceme).

Prvním znakem antisystémové organizace je podryvání legitimacy režimu, ke kterému stojí v opozici (Sartori 2005: 137). KSM se nepochybně staví do role opozice v rámci režimu. KSM současný systém považuje za nedemokratický. „*Listopad 1989 nebyl návratem ke svobodě, ale návratem do kapitalismu 19. století.*“ (Mladá pravda 2014c: 7) Listopadové události z roku 1989 pro ně představují historické události, které pro český národ označují nešťastná období, které připodobňují k Mnichovské dohodě či bitvě na Bílé hoře (Mladá pravda 2014c: 7).

V roce 2014 se uskutečnil 11. sjezd KSM, v prohlášení z tohoto sjezdu mladí komunisté uvádí, že kapitalismus se stává stále agresivnějším systémem. Dle jejich prohlášení dochází „*k přeměně liberální formy kapitalismu na stále otevřeněji přímou diktaturu*“. KSM v něm upozorňuje na snahy vyvolat v Evropě válku, a proto vyzývá k protiválečnému postoji, k odmítnutí kapitalistických médií a válečné propagandy (Prohlášení 11. sjezdu Komunistického svazu mládeže 2014). Cíl vybudovat antiimperialistické protiválečné hnutí prosazuje KSM i dnes. Jako hlavního

agresora vidí Severoatlantickou alianci, ale také Evropskou unii, jejíž bezpečnostní politika je s NATO provázaná (Mladá pravda 2016d: 6).

Režim, který v České republice vzniknul po roce 1989, využil podle KSM propagandu k vyzdvihování životních a sociálních podmínek, které měli lidé v západních zemích. U nás dle této propagandy vše zničil socialismus. Prorežimní propaganda již nemá argumenty pro obhajování systému, po tom, co se i po více jak dvaceti letech objevují rozdíly. Kapitalismus rozdíly nevyrovnává, pouze je zvětšuje (Mladá pravda 2015b: 8).

Druhý definiční znak je s tím prvním provázaný. Dle něj se antisystémové subjekty nesnaží pouze o změnu vlády, ale snaží se o změnu celého systému (Sartori 2005: 137). Se svou nespokojeností a snahou o změnu podstaty politického systému se KSM netají. Sami se označují za systémového protivníka vládnoucí třídy, která ví, že volbami ani protesty svou moc neztratí (Mladá pravda 2014b: 2). V posledním dubnovém čísle¹⁸ svého časopisu se zabývají, kromě jiných témat, také stoletým výročím Velké říjnové socialistické revoluce. V tomto článku se zaměřují na chyby, které vedly k pádu socialismu, a kterým by se KSM mělo vyvarovat při novém budování socialismu. Dále věří, že mladí lidé se čím dál více zajímají o marxismus, propagují ho a zakládají nové komunistické organizace (Mladá pravda 2017: 12–14). A to proto, že *"se komunismus obrozuje a že se dělnická třída znovu chápe své ideové zbraně a začíná se připravovat k boji"* (Mladá pravda 2017: 13). Dále vyzývají k boji proti dezinformacím, které se šíří na českých školách o komunistickém režimu před rokem 1989. Spolu s tímto bojem spojují boj proti současnému politickému systému, proti kterému by se mělo *"bojovat na všech frontách"* (Mladá pravda 2017: 6–7).

KSM se setkává i s jinými mládežnickými komunistickými organizacemi¹⁹, jako je například společné setkání evropských komunistických organizací mládeže. Jedno z takových setkání se uskutečnilo v březnu 2015 ve Frankfurtu. Setkání neslo oficiální heslo *"Antifašitické vítězství národů: kapitalismus stále vytváří krize, fašismus, války. Naději"*

¹⁸ Duben 2017.

¹⁹ Dále je například členem Světové federace demokratické mládeže (WFDY).

mládeže je socialistická budoucnost" (Mladá pravda 2015a: 6). V prohlášení, které bylo po setkání mládežnických organizací vydáno, odmítají veškeré alternativy kapitalistického režimu společně se sociální demokracií, která není schopna naplnit potřeby komunistické mládeže. Jen socialismus je tím pravým zřízením (Mladá pravda 2015a: 7).

I v prohlášení ze svého dvanáctého sjezdu, konaném na začátku prosince minulého roku, vyzývají k svržení kapitalismu a nastolení komunistické společnosti. Změna se má provést pomocí skutečného revolučního hnutí, které bude sdružovat pracující v boji proti vykořisťování, kapitalismu a imperialismu (Velká říjnová socialistická revoluce zdrojem inspirace 2016).

Reprezentace cizí ideologie vůči nastolenému politickému systému, je třetím znakem antisystémové organizace. Již ve svém názvu se KSM odkazuje na ideologii, která je našemu systému cizí. Dále se na cizí ideologii odkazuje i ve svém programu, ve kterém uvádí, že vychází z učení Marxe, Engelse a Lenina. Cílem KSM je vybudování komunistické společnosti, a to revolučním odstraněním kapitalismu a vybudování socialismu, jako předstupně komunismu (Kdo jsme, co děláme a co chceme 2006).

3.2 Svaz mladých komunistů Československa a teorie antisystémovsti

V této podkapitole vycházím z článků, které Svaz mladých komunistů Československa (SMKČ) vydává na svých stránkách. Prvním znakem Sartoriho definice je opoziční postoj vůči režimu, v rámci kterého subjekt operuje (Sartori 2005: 136–137). SMKČ svůj opoziční postoj dává v příspěvcích velmi často najevo. Opět se zmíním o událostech z listopadu 1989, které vedly ke změně režimu v ČR. Tyto změny podle SMKČ vedly k vytvoření kapitalismu, který nevedl k demokracii, ale naopak k vykořisťování, sociální tísní a útlaku. Kapitalismus tímto ukázal svou totalitní podstatu (SMKČ 18. 11. 2016). Dalšími důkazy nedemokratičnosti kapitalistického systému jsou, že jedná v rozporu s názorem většiny svých obyvatel, a že vyvolává válečné zločiny v jiných státech. A proto jej přirovnávají k režimu nacistickému (SMKČ 10. 4. 2014).

Zda je člověk v kapitalismu bohatý, není určeno množstvím práce, kterou vykoná, ale je to spíše určeno tím, jaký má podíl z podnikatelského zisku či z úroků. Obyčejný člověk může být schopný, může pracovat sebevíc a stejně nedosáhne takového bohatství, kterého dosáhne majitel podniku, tedy kapitalista (SMKČ 7. 8. 2015). Režim chrání vždy zloděje a privatizátory než obyčejné horníky, kteří "*pro něj dřou v potu, krvi a uhelném prachu*" (SMKČ 2. 6. 2016).

Krizi, hlavně ty ekonomické, které jsou pro současný režim běžné, nejvíce poškozují právě pracující lid. Na základě posledních krizí započal režim antikomunistickou kampaň, v rámci které zakládá propagandistické organizace napadající komunistický režim před rokem 1989 a reálný socialismus obecně (SMKČ 20. 2. 2014). S hospodářskou krizí, která započala v roce 2008, začal kapitál opět hojně využívat fašismu. Ten dle SMKČ po druhé světové válce zcela nevyumizel, ale jen čekal na svou novou příležitost. Jelikož byl minulý režim poražen, byl fašismu dán prostor již po roce 1989 (SMKČ 5. 5. 2015).

Zda je Svaz mladých komunistů Československa pro odstranění současného systému, můžeme pozorovat například v dokumentu, který SMKČ vydal k 99. výročí VŘSR, ve kterém nabádá k následování právě této revoluční události. Právě tak by se mohl český lid bránit proti vykořisťování, oligarchii a kapitalismu (SMKČ 14. 11. 2016). Komunismus se snaží povzbudit pracující většinu ke svobodě a k získání veškeré ekonomické a politické moci do svých rukou. Jen prostřednictvím tohoto povzbuzování a vysvětlování je možné dojít k osvobození celé společnosti (SMKČ 7. 8. 2015).

SMKČ vybízí k aktivnímu zapojení občanů do změny systému, který by byl vystaven na základech pravé demokracie. Nezbytné pro založení skutečné demokracie je přechod na plánované hospodářství (SMKČ 17. 7. 2015). Kapitalismus se již přežil, přinesl jen ponížení a trápení, a proto by mělo dojít ke společenské změně, která systém dovede k socialistické spravedlnosti, proletářské demokracii a k vládě pracujících nad všemi výrobními prostředky (SMKČ 5. 1. 2016).

K cizí ideologii se SMKČ hlásí již ve svém názvu, jako předchozí subjekt a také se na ni odkazuje ve svém programu, jehož základem je marxismus-leninismus (O SMKČ). Prosazování odlišné ideologie, než na které je založen současný systém můžeme pozorovat i v příspěvcích výše, či v těch ostatních, které jsou dostupné na jejich webových stránkách, a ve kterých se na svou ideologii často odkazuje.

3.3 Anarchistická federace a teorie antisystémovosti

Jak je již zmíněno v předchozí kapitole Československá anarchistická federace (ČSAF) se počátkem roku 2015 přejmenovala na Anarchistickou federaci (AF) (Existence 2015d: 32). Tiskovinou, ze které budu vycházet u tohoto subjektu, je primárně anarchistická revue *Existence*, a to i přesto, že do revue přispívají i jiná anarchistická uskupení. *Existence* je vydávána čtyřikrát ročně a je hlavním vydavatelským počinem AF. Nakladatelství Anarchistické federace dále vydává měsíčně nástěnné noviny s názvem *A3* a příležitostně zpravodaj *Zdola* (O nakladatelství).

Zda Anarchistická federace stojí v opozici vůči režimu, jehož legitimitu podkopává, můžeme vyčíst z mnoha publikovaných článků. Na rozdíl od subjektů, které se odvolávají na marxistickou ideologii, se AF zabývá policejními a represivními složkami a státním monopolem na násilí. Policie dle AF jen chrání nastolený režim a jejím cílem je jen zastrašení mas a jejich následná kontrola. Kapitalistický stát stojí na základech tvořených represí, útlakem a donucováním (Existence 2017b: 8; 13). Represivní složky pomáhají vládnoucí elitě obcházet a překrucovat zákony, které musí obyčejní lidé dodržovat (Existence 2016d: 4).

Anarchisté současný režim spojují s fašismem a tvrdí, že se začíná projevat další vlna fašizace společnosti, jako například stále více se konající demonstrace xenofobů (Existence 2015d: 4). Fašismu, který v ČR pomáhá zachovat soukromé vlastnictví a společenskou hierarchii, je třeba vzdorovat i násilím, jelikož je fašistická ideologie s násilím silně spojena (Existence 2016b: 9–11).

Kapitalismus, který je základem současného politického režimu, můžeme charakterizovat soukromým vlastnictvím. Právě soukromé vlastnictví vytváří nerovnosti a podněcuje vykořisťování (Existence 2015a: 9). Na 25. výročí k událostem z listopadu 1989 přednesla AF na demonstraci projev, ve kterém přirovnává konec komunistického režimu k pohádce, která však neskončila dobře. "*Jednohlavý drak se odbelhal na smetiště dějin a jeho místo zaujala vícehlavá saň.*" (Existence 2015a: 8) Saň představuje nenasytý kapitalistický režim, který lid nalákal na svobodné volby (Existence 2015a: 8). Voleb se anarchisté účastní pouze pasivně, to znamená, že se neúčastní samotných voleb, jen proti nim vystupují, a to například upravováním volebních billboardů politických stran (Existence 2015a: 7).

Volby podle anarchistů nepovedou ke změně a o tu se právě AF snaží. Požadují přetvoření společenského systému na systém, ve kterém bude společnost založena na rovnosti, svobodě, zodpovědnosti a vzájemné solidaritě (Existence 2014a: 37). A právě podle teorie antisystémovosti se antisystémová uskupení snaží o změnu celkového systému (Sartori 2005: 137). Dle AF musí systém padnout společně s kapitalismem, se kterým je velmi silně provázán (Existence 2017a: 8). Stát může začít selhávat a v té chvíli by se měli chopit anarchisté šance a stát s kapitalismem zničit. Neměli by se snažit přebírat roli státu, ale měli by se snažit najít alternativní struktury, které mohou vzniknout na základě krize samotného režimu (Existence 2016a: 12).

Kapitalismus je dle AF schopen pro svůj vlastní prospěch okrádat občany o jejich životy a začít války v chudších regionech. Proto odmítají tuto "falešnou hru na demokracii" a snaží se rozvíjet takové autonomní struktury, které budou schopné, a bude možné prostřednictvím nich získat kontrolu nad svým životem zpět (Existence 2014d: 13).

Pokud se vrátíme k represivním složkám, tak AF vidí jejich úlohu ve stíhání opozice, která dává najevo svou snahu o změnu režimu. Opozice je stíhána vesměs ve všech podobných režimech (Existence 2015d: 17). AF se tímto tématem zabývala zejména v roce 2015 a to z důvodu akce, která je v anarchistickém hnutí nazvána jako akce Fénix. Dohromady šest anarchistů

bylo obviněno z různých zločinů, tři byli obviněni z přípravy teroristického útoku, jeden z neoprávněného ozbrojování a další dva byli obviněni z nenahlášení trestního činu. AF upozorňuje na zvláštní okolnosti, které celou akci provází, od odposlechů až po samotný zásah a zatýkání. Odposlouchávání a jiné metody přirovnává AF k metodám, které byly používány v minulém režimu (Existence 2015d: 10). Dle policie měli připravovat útok na vlak převážející vojenskou techniku. Obvinění anarchisté vinu odmítají a tvrdí, že šlo o policejní provokaci (ČT 2016).

Cizí ideologii AF nese již ve svém názvu a hlásí se k ní i ve svých stanovách, ve kterých představuje principy anarchismu. Anarchismus představuje jako systém bez vlády, který je například založen na principu svobody, rovnosti všech, seberealizace, dobrovolnosti a přímé akce (Stanovy anarchistické federace). Ze samotné anarchismu můžeme vyvodit velkou rozdílnost mezi systémem založeným na anarchistické ideologii a systémem, který je nastolen v ČR.²⁰

3.4 Antifašistická akce a teorie antisystémovosti

Antifašistická akce (AFA) se liší od ostatních uskupení již ve svém založení, a to proto, že byla založena jako protireakce na násilný zásah policistů v hudebním klubu, ve kterém se konala solidární akce pro antifašistu, který zabil neonacistu (Bastl 2010: 7). AFA svůj vlastní časopis nemá, pouze přidává články na svých stránkách nebo sociálních sítích, avšak občas spolupracuje s nakladatelstvím Anarchistické federace, a proto i v této části budu vycházet z rozhovorů a článků, které byly vydány v revue *Existence*. AFA se jako jediná ze čtyř zkoumaných subjektů politicky tolik neangažuje, spíše se zaměřuje na monitoring a identifikaci sympatizantů s krajně pravicovými ideologiemi. I tak najdeme v jejich člancích relevantní údaje ke zkoumání antisystémovosti.

To, že AFA představuje opozici k současnému režimu, můžeme vypožorovat hned ve více příspěvcích. Také, jako ostatní subjekty, spojují současný režim s kapitalismem, který ze své podstaty vytváří sociální

²⁰ Více v podkapitole 1.2.

nerovnosti a způsobuje vykořisťování občanů státu (AFA 12. 3. 2015). Po listopadové revoluci se pracující, kteří si vydělávají manuálně, dostali do role pouhých sluhů, kteří vytváří bohatství pro elity. Trh je dle AFA nespravedlivým prostorem, který se snaží do společnosti začleňovat rasistické předsudky blokující přístup menšin na trh práce. "*Kapitalismus vás prostě vysaje, tak to chodí.*"(AFA 19. 9. 2016).

Policie je jen zkorumpovanou složkou, která sama páchá trestnou činnost a zneužívá své pravomoci. Pokud se spoléháme pouze na policejní složky, tak se z nás stávají loutky vládnoucí elity (AFA 2. 5. 2016). Stát má na násilí monopol, jelikož jedině své užití násilí považuje za legální. Tvrdí, že policie v 90. letech stála na straně fašistů, jelikož její zásahy se vždy týkaly jen antifašistických demonstrací, a právě tento trend můžeme pozorovat i dnes (Existence 2016c: 5). Tuto zvýšenou represi policejních složek vůči antifašistům, můžeme považovat za jeden z důvodů omezení veřejných demonstrací, které AFA pořádala (AFA 27. 5. 2015).

AFA pozoruje zvýšení fašistických tendencí, které spojuje s ekonomickými krizemi moderní společnosti a s nedostatkem alternativ, které by byly proti takovým tendencím (AFA 27. 5. 2015). Dle nich aktuální dění v ČR směřuje k tomu, že "*i demokratické elity tyto hlasy vyslyší a překročí pomyslný Rubikon a otevřou cestu k otevřené fašizaci*" (Existence 2016b: 12).

Jako druhý definiční znak antisystémovosti je to, že se takový subjekt snaží o změnu principů, na kterých je systém postaven, a tak změnit celou jeho podstatu. AFA napsala, že její úlohou není nahrazování státu v oblastech, ve kterých selhává, ale považuje za svou úlohu odstranění kapitalismu navždy. Pomoci by jim k tomu mohli paralelní struktury, které operují mimo režim a vznikají hlavně díky krizím, které v nastoleném režimu nastanou (AFA 17. 1. 2016). Jejich představou o změně je systém, ve kterém se materiální a duševní hodnoty stanou společně sdílenými statky (AFA 12. 3. 2015).

K cizí ideologii se tak přímo jako ostatní subjekty nehlásí, avšak najdeme články, ve kterých se na anarchismus odkazuje. Prohlašuje, že není čistě anarchistickým subjektem, ale k anarchismu, jako ke svému ideovému minimu se hlásí. Anarchismus pro ni představuje především praxi a principy,

na kterých funguje (Existence 2016b: 13). Zaměřila se na boj se stoupenci fašismu a rasismu. Násilí vidí jako přirozenou součást lidských projevů, i když si uvědomuje, že se z něj může stát nástroj velmi špatný. Násilí, kterého se AFA dopouští, je dle nich naprosto legální, jelikož bojuje proti neonacistickým skupinám, které jsou na násilí postaveny. Rozdíl mezi násilím, které používají antifašisté a tím, které je využíváno krajně pravicovou scénou, je dle AFA v tom, že jej používá jen proti těm, kteří jsou nebezpeční pro společnost (AFA 27. 5. 2015).

3.5 Krajně levicové subjekty a teorie antisystémovosti

Na základě provedené analýzy programů, tiskovin a článků, které vydávají jednotlivé subjekty, jsem se pokusila analyzovat jejich antisystémovost. Sartoriho přísná definice obsahuje tři definiční znaky. Prvním je, že subjekt podkopává legitimitu režimu, to znamená, že k němu stojí v opozici. Dalším znakem je snaha subjektu o odstranění stávajícího režimu a posledním znakem je cizí ideologie, kterou daný subjekt vyznává. Sartori uvádí, že není podstatné, zda má subjekt možnosti či používá takové taktiky, aby byl schopen své cíle daný subjekt naplnit (Sartori 2005: 136–138).

Podle zjištěných informací je možné říci, že námi vybrané subjekty splňují všechny tři Sartoriho definiční znaky. Všechny čtyři subjekty podkopávají legitimitu režimu, dále také navrhují alternativy vůči současnému systému a volají po jeho změně. U KSM lze tyto znaky sledovat již v samotném programu, ve kterém prosazují revoluční změnu ekonomického a politického systému. Prostřednictvím takových změn by měla být vytvořena socialistická demokracie a později společnost postavená na komunistické ideologii. Stejný cíl vytvoření komunistické společnosti má i SMKČ. Přímé odmítání zastupitelské demokracie lze zpozorovat u ČSAF, která požaduje zásadní změnu společenského systému. Jako alternativu ČSAF nabízí variantu stojící na principech samosprávy, svobody a sociální spravedlnosti. Naopak AFA se od revolučního antifašismu odklonila, ale i tak se prohlašuje za protistátní organizaci, která současný systém spojuje s fašistickými tendencemi. Ta by chtěla dosáhnout systému, ve kterém budou materiální a duševní hodnoty sdílenými statky.

U třetího znaku, tedy prosazování ideologie, která je současnému systému cizí, se tři ze čtyř subjektů hlásí k odlišné ideologii již ve svém názvu. Antifašistická akce se spíše od politického vyjadřování a čistě dogmatického vidění světa odklonila, ale přesto, jak jsem ilustrovala výše, z anarchismu vychází.

Zařadit tyto subjekty do výše zmíněné typologie Jiřího Navrátila bychom částečně mohli. Vybrali jsme dva typy, do kterých by mohla tato uskupení patřit. Prvním je mládežnická organizace komunistické strany se silnou integrací v politické oblasti a převahou symbolických aktivit při primární orientaci na ekonomický systém. A druhým typem je radikální anarchosyndikalistická organizace sociálního hnutí se silnou integrací v ekonomické oblasti a převahou praktických až násilných aktivit, taktéž se primárně orientuje na ekonomický systém.

Do prvního typu můžeme zařadit Komunistický svaz mládeže i Svaz mladých komunistů Československa. Obě organizace se částečně integrovaly v rámci politické oblasti. Můžeme to dokázat například kandidaturou některých členů těchto subjektů na kandidátce KSČM. Také jsou tato hnutí oficiálně registrována u MV ČR jako spolky, dříve občanská sdružení. Naopak slabou integraci v rámci ekonomického systému můžeme zpozorovat v jeho stálém odmítání. Dále jejich převaha symbolických aktivit taktéž platí, jelikož se zaměřují na udržování své ideologie a programu.

I přes čím dál větší snahu nepoužívat násilí jako metodu přímé akce, je pro Antifašistickou akci primárním nástrojem pro změnu systému. Anarchistická federace se k násilí přímo nehlásí, přesto je možné v člancích vydaných v časopisu Existence najít schvalování použití násilí. Obě skupiny, AF i AFA, stále chtějí změnu jak politického, tak ekonomického systému, jelikož kapitalismus vidí jako základ toho politického.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala organizacemi, které vykazují krajně levicovou orientaci. Označujeme je za krajně levicové, jelikož jsou takto označovány i v české odborné literatuře a také proto, že se samotná uskupení hlásí k této levicové orientaci. Konkrétně se jedná o Komunistický svaz mládeže, Svaz mladých komunistů Československa, Anarchistickou federaci a Antifašistickou akci.

Práce byla rozdělena do tří kapitol. V první kapitole se práce zabývala pojmem politický extremismus, definičními znaky teorie antisystémovosti a principy demokratického systému zavedeného v České. Druhá kapitola byla zaměřena na popis a vývoj čtyř analyzovaných subjektů. A poslední část práce se věnovala aplikaci definičních prvků teorie antisystémovosti na vybrané subjekty. V práci jsou u Komunistického svazu mládeže a Anarchistické federace analyzovány články, které zveřejňují ve svých časopisech, dostupných na jejich webových stránkách. Články přímo zveřejněné na webových stránkách byly použity u Svazu mladých komunistů Československa a Antifašistické akce. Všechny články a časopisy analyzované ve třetí kapitole byly vydány od ledna 2014 do dubna 2017.

Cílem práce bylo analyzovat vybrané subjekty na základě k Sartoriho teorii antisystémovosti. Pro svou analýzu jsem zvolila metodu případové studie, ve které aplikuji definiční znaky antisystémovosti na výše popsaná uskupení. Jako hlavní výzkumnou otázku jsem si zvolila: „*Je možné tyto subjekty považovat za antisystémová uskupení?*“ Další výzkumné otázky zněly: „*Jaké teoretické koncepty jsou relevantní pro analýzu organizací v rámci občanské společnosti?*“, „*Jaký byl vývoj těchto organizací od devadesátých let?*“ a „*V čem naplňují zvolená kritéria, aby mohla být považována za antisystémová hnutí?*“

Hlavní otázkou položenou v úvodu práce bylo, zda „*je možné tyto subjekty považovat za antisystémová uskupení?*“ V poslední části práce jsem zkoumala, zda daná uskupení naplňují definiční znaky teorie antisystémovosti. Dle výsledků výzkumu v této práci, bylo zjištěno, že vybrané subjekty, a to Komunistický svaz mládeže, Svaz mladých komunistů Československa,

Anarchistická federace, Antifašistická akce můžeme zařadit mezi antisystémové organizace. Subjekty splňovaly všechny tři definiční znaky. Těmito definičními znaky jsou podkopávání legitimacy režimu, snaha o celkovou změnu politického systému a vyznávání ideologie, který je systému cizí. I přes to, že vybrané organizace nemají prostředky a možnosti potřebné pro změnu nebo odstranění demokratického politického systému v České republice, za antisystémové organizace je označíme. Sartori ve své definici nezohledňuje to, zda má či nemá subjekt možnost systém změnit anebo odstranit.

Další položenou otázkou bylo: „*Jaké teoretické koncepty jsou relevantní pro analýzu organizací v rámci občanské společnosti?*“ V práci jsou představené dvě teorie, které se zabývají antisystémovostí. První z nich je teorie antisystémových hnutí rozpracována v rámci teorie světosystému, který byla vytvořena Immanuelem Wallersteinem. Druhým teoretickým konceptem uvedeným v této práci je teorie antisystémovosti Giovanniho Sartoriho. Pro práci byla stěžejní teorie vypracována Sartorim, a to proto, že výše popsané subjekty vykazují jednoznačnou politickou činnost. Z této teorie vycházím, a to i přes vědomí možných omezení.

Předposlední otázka zněla: „*Jaký byl vývoj těchto organizací od devadesátých let?*“ V práci vybraná uskupení existují již od devadesátých let, kromě Svazu mladých komunistů Československa. Ten vzniknul v roce 2008 po rozpuštění Komunistického svazu mládeže, který byl zrušen kvůli programovému prohlášení, které dle Ministerstva vnitra ČR nebylo slučitelné s principy demokratického systému České republiky. SMKČ se prohlásilo za oficiálního nástupce KSM, i přes napětí, které mezi těmito uskupeními panovalo. Obě organizace usilují o nahrazení současného systému komunistickým.

Naopak anarchistická uskupení v České republice prochází střídavě obdobím vzestupu a stagnace. I přes současná oživení na této scéně nemůžeme hovořit o celkovém vzestupu anarchistických skupin. Anarchistická federace prošla největším útlumem svých aktivit od roku 2002, kdy přestávají vydávat svůj časopis Existence. Po této stagnaci trvající šest

let obměňují program a postupně se stávají nejvýznamnější anarchistickou organizací. Antifašistická akce byla, jako KSM a AF, založena v roce 1996 po násilných akcích, které proběhly na benefičním koncertu pořádaného pro antifašistického aktivistu. Z počátku AFA fungovala jako militantní složka anarchistického hnutí. Po roce 2007 se přetvořila do nové podoby. Přestala pořádat protidemonstrace a začala se vyhýbat střetům s policií. Násilí jako nástroj ke změně stále uznávají, ale již jej považují za krajní prostředek.

Poslední otázka zněla: „*V čem naplňují zvolená kritéria, aby mohla být považována za antisystémová hnutí?*“ V práci je pro analýzu antisystémovosti použita teorie od Sartoriho. Dle ní musí antisystémový subjekt naplňovat tři definiční znaky, a to podrývání legitimacy režimu, vyznávání cizí ideologie a snaha odstranit politický systém, který je v dané zemi zaveden. Všechny uvedené kritéria jsou naplněna. Vybrané subjekty podkopávají legitimitu systému a propagují jeho změnu. K cizí ideologii se přímo v názvu hlásí tři subjekty, a to KSM, SMKČ a AF. AFA v názvu odkaz k anarchismu nemá, ale i tak z něj vychází.

Použitá literatura poskytla dostatečné informace k provedení analýzy a k celkovému zpracování tématu. V České republice se literatura těmto subjektům věnuje méně než pravicovým. V současnosti žádná nová díla na toto téma vydána nebyla. Proto se v druhé části práce věnuji subjektům v časovém období od jejich vzniku do roku 2013. Novější poznatky jsou zmíněny v kapitole třetí, která vychází pouze z článků vydávaných vybranými organizacemi. Články a časopisy organizací, ze kterých je v poslední kapitole čerpáno, jsou jednoduše dostupné na jejich webových stránkách. Články i časopisy vydávají pravidelně, kromě Antifašistické akce, která se spíše zaměřuje na monitoring neonacistických aktivistů.

Literatura

„25 let poté: Za budoucnost a důstojnost pracující třídy“ Svaz mladých komunistů Československa, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=2906>> (20. 4. 2017)

„99.výročí VŘSR: Konalo se slavnostní setkání členů SMKČ“ Svaz mladých komunistů Československa, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=3341>> (20. 4. 2017)

Anarchistická federace. 2014. „A3“ *Existence* 17 (1): 37.

Anarchistická federace. 2014. „15 let v NATO – otevíráme hranice volnému trhu“ *Existence* 17 (4): 13.

Anarchistická federace. 2015. „Jak dopadly komunálky“ *Existence* 18 (1): 7.

Anarchistická federace. 2015. „Commons“ *Existence* 18 (1): 8.

Anarchistická federace. 2015. „Antikapitalistický 17. listopad“ *Existence* 18 (1): 8.

Anarchistická federace. 2015. „Kvartál“ *Existence* 18 (4): 4.

Anarchistická federace. 2015. „Pohnuli jsme se? Ohlédnutí za uplynulými pěti lety Anarchistické federace“ *Existence* 18 (4): 32.

Anarchistická federace. 2016. „Téma Existence: Pomoc zdola“ *Existence* 19 (1): 12.

Anarchistická federace. 2016. „Téma Existence: Pomoc zdola“ *Existence* 19 (2): 12.

Anarchistická federace. 2016. „AFA: Má smysl tady být“ *Existence* 19 (2): 13.

Anarchistická federace. 2016. „Kvartál“ *Existence* 19 (3): 5.

Anarchistická federace. 2016. „Fašizace“ *Existence* 19 (4): 4.

Anarchistická federace. 2017. „Téma Existence: Mýtus práce“ *Existence* 20 (1): 8.

- Anarchistická federace. 2017. „OCHRÁNCI POŘÁDKU“ *Existence* 20 (2): 8; 13.
- Anarchistická federace. 2017. „D. WHITEHOUSE: POČÁTKY POLICIE“ *Existence* 20 (2): 13.
- Anarchistická federace. 2015. „Téma Existence: Tajní a represe“ *Existence* 18 (4): 10
- Anarchistická federace. 2015. „Poučení vyšetřovaným“ *Existence* 18 (4): 17.
- Arrighi, Giovanni, Terrence Hopkins, Immanuel Wallerstein. 1989. *Anti-Systemic Movements*. Verso.
- „Bakala – Zeman – OKD“ *Svaz mladých komunistů Československa*, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=3097>> (20. 4. 2017)
- Barša, Pavel, Ondřej Císař. 2008. *Anarchie a řád ve světové politice*. Praha: Portál.
- Bastl, Martin. 2001. *Radikální levice v České republice. Devadesátá léta dvacátého století*. Brno: Masarykova univerzita.
- Bastl, Martin. 2010. „Antifašistická akce: od subverze k vigitalismu?“ *Politicko-Sociologický časopis* 8(2): 1–41.
- Bastl, Martin, Miroslav Mareš. 2011. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. GRADA.
- Cabada, Ladislav, Karel Vodička. 2003. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. Portál.
- Capoccia, Giovanni. 2002. „Anti-System Parties: A conceptualreassessment.“ *Journal of Theoretical Politics*. 14 (1): 9–35. Dostupné z: <<http://users.ox.ac.uk/~ssfc0073/Writings%20pdf/Capoccia%20JTP%202002.pdf>> (20. 11. 2017)
- Chomsky, Noam. 1973. „Notes on Anarchism„(online). Dostupné z: <<https://chomsky.info/state01/>> (20. 11. 2017)

Čísař, Ondřej. 2004. *Transnacionální politické sítě: Jak mezinárodní instituce ovlivňují činnost nevládních organizací*. Brno: IIPS.

„Co je extremismus“ *Ministerstvo vnitra České republiky*, (online). Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>> (15. 4. 2017)

„Commons“ *Antifašistická akce*, (online). Dostupné z: <<http://www.antifa.cz/content/commons3>> (19. 4. 2017)

Čermák, Vladimír. 1998. „Politický extremismus v kontextu sociálního konfliktu.“ Pp. 19–26 in Fiala Petr (ed.). *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova univerzita.

Černý, Petr. 2008. *Právní ochrana před extremismem*. V Praze: C.H. Beck.

Česká televize. 2016. „První protesty odpůrců globalizace zažila Praha při summitu MMF a Světové banky“ www.ceskatelevize.cz, 26. 9. 2010 (online). Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1314611-prvni-protesty-odpurcu-globalizace-zazila-praha-pri-summitu-mmf-a-svetove-banky>> (17. 4. 2017)

Česká televize. 2016. „Anarchista obžalovaný z pokusu o útok na vlak opustil vazbu“ www.ceskatelevize.cz, 27. 9. 2016 (online). Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1920548-anarchista-obzalovany-z-pokusu-o-utok-na-vlak-opustil-vazbu>> (26. 4. 2017)

Dahl, Robert. 2001. *O demokracii*. Portál.

Danics, Štefan. 2002. *Extremismus – hrozba demokracie*. Praha: Police History.

Diani, Mario. 1992. „The concept of social movement.“ *The Sociological Review* 40 (1): 1–25.

Djilas, Milovan. 1957. *The New Class: An Analysis of the Communist System*. Harvest/Harcourt Brace Janovich.

„Existence 1/2016: Pomoc zdola“ *Antifašistická akce*, (online). Dostupné z: <<http://www.antifa.cz/content/existence-1-2016-pomoc-zdola>> (19. 4. 2017)

Fiala, Petr. 1998. „Český politický extremismus a radikalismus z hlediska politologie.“ Pp. 7–18 in Fiala Petr (ed.). *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova univerzita.

Fiala, Petr, Maxmilián, Strmiska. 1998. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister & Principal.

Fiala, Petr, Jan Holzer, Miroslav Mareš, Pavel Pšeja. 1999. *Komunismus v České republice: vývojové, systémové a ideové aspekty působení KSČM a dalších komunistických organizací v české politice*. Brno: Masarykova univerzita.

Filip, Jan. 1999. *Ústavní právo. Díl 1, Základní pojmy a instituce. Ústavní základy ČR*. Brno: Masarykova univerzita.

Filip, Jan. 2003. *Ústavní právo České republiky. 1, Základní pojmy a instituty, ústavní základy ČR*. Brno: Masarykova univerzita.

Fotopoulos, Takis. 2001. „The End of Traditional Antisystemic Movements and the Need for A New Type of Antisystemic Movement Today.“ *DEMOCRACY & NATURE: The International Journal of INCLUSIVE DEMOCRACY*. 7 (3). Dostupné z: <https://www.democracynature.org/vol7/takis_movements.htm> (20. 11. 2017)

„HateFree zóny a autonomní antifašismus“ *Antifašistická akce*, (online). Dostupné z: <<http://www.antifa.cz/content/hatefree-zony-autonomni-antifasismus>> (19. 4. 2017)

Hloušek, Vít, Lubomír, Kopeček. 2004. *Konfliktní demokracie: Moderní masová politika ve Střední Evropě*. Mezinárodně politologický ústav.

Hloušek Vít, Lubomír Kopeček. 2007. *Demokracie: Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. Mezinárodní politologický ústav.

Charvát, Jan. 2007. *Současný politický extremismus a radikalismus*. PORTÁL s.r.o.

„*Jak se žilo a žije pracujícím lidem*“ Svaz mladých komunistů Československa, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=1175>> (20. 4. 2017)

„*Jinak k 17. listopadu*“ Svaz mladých komunistů Československa, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=3352>> (20. 4. 2017)

Kalamár, Štěpán. 2011. *Extremismus I*. Policejní akademie České republiky v Praze.

„*KAPITALISMUS ZABÍJÍ*“ Svaz mladých komunistů Československa, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=1019>> (20. 4. 2017)

„*Kauza OP: Tuhý prý nezpůsobil škodu. Obětem pádu OP justice a oligarcha plivou do obličeje!*“ Svaz mladých komunistů Československa, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=2213>> (20. 4. 2017)

„*Kdo jsme, co děláme a co chceme*“, (online). Dostupné z: <http://www.ksm.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=741> (24. 4. 2017)

„*Komunisté jako závistivci nepřející úspěch?*“ Svaz mladých komunistů Československa, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=2256>> (20. 4. 2017)

Komunistický svaz mládeže. 2014. „*PROHLÁŠENÍ TOP 09 K 25. VÝROČÍ 17. LISTOPADU 1989 JE FACKOU VŠEM OBČANŮM ČESKÉ REPUBLIKY.*“ *Mladá pravda* 7 (3): 7.

Komunistický svaz mládeže. 2014. „*STAŇ SE ČLENEM KSM!*“ *Mladá pravda* 7 (2): 2.

Komunistický svaz mládeže. 2015. „*PROČ JE NA ZÁPADĚ STÁLE „TRÁVA ZELENĚJŠÍ“?*“ *Mladá pravda* 8 (3): 8.

Komunistický svaz mládeže. 2015. „*VE FRANKFURTU JEDNALA KOMUNISTICKÁ MLÁDEŽ EVROPY.*“ *Mladá pravda* 8 (1): 6.

Komunistický svaz mládeže. 2015. „MLÁDEŽ EVROPY SPOLEČNĚ PROTI FAŠISMU TEHDY A DNES!“ *Mladá pravda* 8 (1): 7.

Komunistický svaz mládeže. 2016. „ZA VYSTOUPENÍ ČESKÉ REPUBLIKY Z NATO!“ *Mladá pravda* 9 (4): 6.

Komunistický svaz mládeže. 2017. „STÉ VÝROČÍ VŘSR SE MUSÍ STÁT ROKEM MARXISMU.“ *Mladá pravda* 10 (1): 12-14.

Komunistický svaz mládeže. 2017. „O ANTIKOMUNISMU V DĚJEPISU NA ŠKOLÁCH.“ *Mladá pravda* 10 (1): 6-7.

Krajča, Milan. 2010. *Budoucnost nelze zakázat: svět proti antikomunistické ilegalizaci Komunistického svazu mládeže*. Praha: Mladá pravda.

Kropotkin, Petr. 1922. *Moderní věda a anarchie*. Praha: Dr. B. Vrbenský a inž. V. Borek.

Kropotkin, Petr. 2000. *Anarchistická etika*. Votobia.

Kubát, Michal. 2006. „Teorie antisystémovosti a Komunistická strana Čech a Moravy.“ (pdf.) *moduly.outly.cz* 548–555. Dostupné z: <http://moduly.outly.cz/psss/zdroje_pro_studium/Kubat_2006.pdf> (1. 5. 2017)

Lefebvre, Henri. 1976. *The survival of capitalism*. Allison & Busby.

Lenin, Vladimir Iljič. 1932. *State and revolution*. International Publishing.

Lenin, Vladimir Iljič. 1986. *Imperialismus jako nejvyšší stadium kapitalismu*. Praha: Svoboda.

„Lety: Upracovat Romy k smrti“ *Antifašistická akce*, (online). Dostupné z: <<http://www.antifa.cz/content/lety-upracovat-romy-k-smrti>> (19. 4. 2017)

Marcuse, Herbert. 1969. *Psychoanalýza a politika*. Praha: Svoboda.

Mareš, Miroslav. 2003. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal.

Marx, Karl, Friedrich, Engels. 1982. *Manifest komunistické strany*. SPN–státní pedagogické nakladatelství.

McAdam, Doug, Sidney Tarrow, Charles Tilly. 2001. *Dynamics of Contention*. Cambridge University Press.

Navrátil, Jiří. 2009. „Nástin teoretické typologie antisystémových aktérů.“ *Politologický časopis*. 16 (2). 148–167.

„O nakladatelství“ *Anarchistická federace*, (online). Dostupné z: <<https://nakladatelstvi.afed.cz/o-nakladatelstvi/>> (19. 4. 2017)

„O SMKČ“ *Svaz mladých komunistů Československa*, (online). Dostupné z: <http://www.komsomol.cz/?page_id=130> (20. 4. 2017)

Pavliček, Václav, et al. 2001. *Ústavní právo a státověda. Díl II, Ústavní právo České republiky*. Praha: Linde.

„Prohlášení SMKČ k výročí osvobození“ *Svaz mladých komunistů Československa*, (online). Dostupné z: <<http://www.komsomol.cz/?p=2069>> (20. 4. 2017)

„Prohlášení 11. sjezdu Komunistického svazu mládeže“ *Komunistický svaz mládeže*, (online). Dostupné z: <<http://www.ksm.cz/dokumenty/prohlaseni-11.-sjezdu-komunistickeho-svazu-mladeze.html>> (24. 4. 2017)

Proudhon, Pierre. 1994. *What is property?*. Cambridge University Press.

Robinson, William I. 2011. „Globalization and the sociology of Immanuel Wallerstein: A critical appraisal.“ *International Sociology*. 26 (6): 723–745.

„Rozhovor s Antifašistickou akcí na téma postfašismus pro A2“ *Antifašistická akce*, (online). Dostupné z: <<http://www.antifa.cz/content/hatefree-zony-autonomni-antifasismus>> (19. 4. 2017)

Sartori, Giovanni. 1976. *Parties and Party systems: A framework for analysis*. Cambridge University Press.

Sartori, Giovanni. 1993. *Teoría demokracie*. Archa.

Sartori, Giovanni. 2005. *Strany a stranické systémy*. Centrum pro studium demokracie a kultury.

Slačálek, Ondřej, Václav Tomek. 2006. *Anarchismus: Svoboda proti moci*. Praha: Vyšehrad.

„*SPOLKOVÉ PRÁVO: KRITÉRIA PŘÍPUSTNOSTI ZÁSAHU DO SDRUŽOVACÍHO PRÁVA; ROZPUŠTĚNÍ OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ*“ Nejvyšší správní soud, (online). Dostupné z: <<http://sbirka.nssoud.cz/cz/spolkove-pravo-kriteria-pripustnosti-zasahu-do-sdruzovaciho-prava-rozpusteni-obcanskeho-sdruzeni.p2057.html?q=>> (15. 4. 2017)

„*Stanovy Anarchistické federace (AF)*“ Anarchistická federace, (online). Dostupné z: <<https://www.afed.cz/stanovy>> (21. 4. 2017)

Šimíček, Vojtěch. 1999. *Mládežnické organizace politických stran v České republice*. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

Tarrow, Sidney. 1989. *Democracy and Disorder. Protest and Politics in Italy 1965–1975*. Oxford: Clarendon Press.

Tarrow, Sidney. 1998. *Power in Movement: Social Movements and Contentious Politics*. Cambridge University Press.

Tilly, Charles. 2004. *Social Movements, 1768–2004*. London: Paradigm Publishers.

Trockij, Lev. 2000. *Co je permanentní revoluce?*. Olomouc: J. W. Hill.

Vegrichtová, Barbora. 2013. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Vejvodová, Petra. 2012. „Politický extremismus a jeho základní charakteristiky. Extremisté na české politické scéně.“ *CEVROINSTITUT* (online, pdf.). Dostupné z: <http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/Petra_Vejvodova.pdf> (1. 5. 2017)

„*Velká říjnová socialistická revoluce zdrojem inspirace*“, (online). Dostupné z: <<http://www.ksm.cz/dokumenty/velka-rijnova-socialisticka-revoluce-zdrojem-inspirace.html>> (24. 4. 2017)

Wallerstein, Immanuel. 2004. *World-Systems Analysis. An Introduction*. Durham and London: Duke University Press.

Wallerstein, Immanuel. 2005. *Úpadek americké moci: USA v chaotickém světě*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník . <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=74907&nr=89~2F2012&rpp=15#local-content>> (10. 4. 2017)

Znebežánek, František. 1997. *Sociální hnutí: teorie, koncepce, představitelé*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Abstrakt

Tato bakalářské práce pojednává o krajně levicových organizacích v České republice. Teoretická část se zabývá politickým extremismem, teorií antisystémovosti a demokratickými ústavními prvky. Práce popisuje vývoj čtyř krajně levicových organizací, kterými jsou Komunistický svaz mládeže, Svaz mladých komunistů Československa, Anarchistická federace a Antifašistická akce.

Cílem práce je prokázat, zda vybrané subjekty vykazují definiční znaky antisystémové teorie. Práce se zaměřuje na analýzu tiskovin a článků, které organizace publikují na svých webových stránkách.

Klíčová slova: krajně levicové organizace, teorie antisystémovosti, politický extremismus, občanská společnost

Abstract

This thesis deals with the far left organizations in the Czech Republic. The theoretical part of thesis focuses on political extremism, the theory of antisystem and democratic constitutional elements. The thesis describes the development of four far left organisations, which are Communist youth Union, Union of young Communist of Czechoslovakia, Anarchist Federation and Antifascists Action.

The aim of the thesis is to demonstrate that these subjects are fulfilling characteristic defined by the anti-system theory. The thesis focuses on analyse of printed matter and articles, which are published by far-left organizations on theirs websides.

Keywords: far-left organizations, the anti-system theory, political extremism, civic society